01/04/2022

Το σάλπισμα της λευτεριάς για την Κύπρο – Ο αγώνας της ΕΟΚΑ, οι θυσίες και η προσμονή για την οριστική δικαίωση

/ Επικαιρότητα

Ήταν 1η Απριλίου του 1955 όταν δόθηκε το σάλπισμα εγρήγορσης για τη λευτεριά μέσα από τον αγώνα της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών (ΕΟΚΑ) στην Κύπρο για την αποτίναξη της βρετανικής αποικιοκρατίας. Ένας αγώνας ο οποίος πέρασε από πολλές θυσίες προκειμένου να έρθει η πολυπόθητη λευτεριά για τη Μεγαλόνησο, αλλά όχι η Ένωση με την Μητέρα Ελλάδα που ήταν ο βασικός στόχος.

Εξήντα επτά χρόνια μετά, η Κύπρος, παραμένει ακρωτηριασμένη περιμένοντας τη δικαίωση απέναντι σε μια άλλη αδικία που υπέστη το 1974 με την εισβολή του Αττίλα, που είχε ως αποτέλεσμα το 36,2 % των εδαφών της νήσου των Αγίων και των Ηρώων να βρίσκεται μέχρι και σήμερα υπό τουρκική κατοχή.

Οι Άγγλοι από την αρχή επέβαλαν σκληρά μέτρα για την καταστολή του αγώνα. Στο στόχαστρο βρέθηκε και η Εκκλησία με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη σύλληψη και εξορία, στις 9 Μαρτίου 1956, του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στις Σεϋχέλλες.

Δοξολογία στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου

Στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου, της Δοξολογίας στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Γεωργίου, προέστη ο πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Κωνσταντίας και Αμμοχώστου, πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Αυγουστίνος Κκαράς, εκπροσωπών τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη μας κ. Βασίλειο,. Εκ μέρους της Κυβέρνησης παρέστη η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, κ. Νατάσα Πηλείδου, ενώ τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η Φιλόλογος του Γυμνασίου Παραλιμνίου, κα Χριστίνα Κουρουμά.

Παρέστησαν οι Δημοτικές αρχές, βουλευτές, εκπρόσωποι του στρατού της αστυνομίας, των εκπαιδευτηρίων, ο πρώην υπουργός κ.α Ακολούθησε Τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στο μνημείο αγωνιστών ΕΟΚΑ στην πλατεία Μητροπόλεως.

Το σύνθημα για μια ελεύθερη πατρίδα

Το σύνθημα για μια Κύπρο ελεύθερη παραμένει κυρίαρχο και σήμερα. Στο μήνυμά του σε εκδήλωση για τις Εθνικές Επετείους της 25ης Μαρτίου και της 1ης Απριλίου ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος τονίζει ότι θα πρέπει να παραδώσουν στις νέες γενιές μια πατρίδα ελεύθερη.

"Η Εθνεγερσία του 1821 και ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955-59, αποτελούν αστείρευτες φωτοδότρες πηγές θάρρους, ενίσχυσης και δύναμης", **τονίζει και προσθέτει**: *"Τονώνουν, ακόμη, το αγωνιστικό φρόνημα και γιγαντώνουν την πίστη στην τελική κατίσχυση του δικαίου, στο θρίαμβο της ηθικής και στην απελευθέρωση του σκλαβωμένου σήμερα βόρειου τμήματος της νήσου μας..... Ο Κολοκοτρώνης, ο Καραϊσκάκης, ο Μιαούλης, ο Μακρυγιάννης, ο Παπαφλέσας, ο Διάκος και οι άλλοι ήρωες της Εθνεγερσίας, όπως επίσης και Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης Μακάριος Γ΄, ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Κυριάκος Μάτσης, ο Μιχαλάκης Καραολής, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης και οι άλλοι ηρωομάρτυρες του 1955 αγωνίστηκαν για το υπέρτατο αγαθό της ελευθερίας."*

"Εμείς οι Έλληνες τής Κύπρου, οι οποίοι δεχόμαστε συνεχώς απειλές από τον ίδιο βάρβαρο κατακτητή για τουρκοποίηση της πεφιλημένης μας Πατρίδας, επιβάλλεται να κρατήσουμε το ελληνοχριστιανικό μας φρόνημα ακμαίο και κατακόρυφο, και με πίστη στα δίκαια του Αγώνα μας να αγωνιζόμαστε συνεχώς, ώστε να παραδώσουμε στις επόμενες γενεές μία πατρίδα ελεύθερη, στην οποία οι κάτοικοί της να ζήσουν «με Αρετή, ως τίμιοι και αγαθοί άνθρωποι», προάγοντας

όλες εκείνες τις αξίες του πολιτισμού και της Δημοκρατίας, τις οποίες ως ελληνισμός δημιουργήσαμε και παραδώσαμε στην ανθρωπότητα”, υπογραμμίζει.

Δέσμευση η λύση του Κυπριακού

Παραμένουμε δεσμευμένοι στην προσπάθεια για δίκαιη λύση του κυπριακού προβλήματος και στην αποκατάσταση της ιστορικής μας συνέχειας στη γη των προγόνων μας, τόνισε ο Υπουργός Άμυνας Χαράλαμπος Πετρίδης σε ομιλία του την Πέμπτη στα αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα της ΕΟΚΑ Νίκου Θεοφάνους στο πάρκο Αγίου Αντωνίου, στη Λευκωσία.

Μιλώντας στην εκδήλωση που διοργάνωσαν από κοινού οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών ΕΟΚΑ, το Συμβούλιο Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ, το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ, ο Δήμος Λευκωσίας και η οικογένεια του ήρωα, ο κ. Πετρίδης τόνισε πως *“η προτομή του ήρωα Νίκου Θεοφάνους αποτελεί το άφωνο εκείνο σάλπισμα εγρήγορσης και αγώνα για την ανατροπή της τωρινής απαράδεκτης κατάστασης με την κατοχή της μισής μας πατρίδας από τον Τούρκο κατακτητή. Τα διδάγματα από τη θυσία των ηρώων μας σε όλους τους αγώνες για ελευθερία, δικαιοσύνη και δημοκρατία ας είναι ο φωτεινός φάρος που θα μας καθοδηγεί στο δύσκολο δρόμο της απελευθέρωσης και της επιστροφής στις πατρογονικές μας εστίες”.*

Λαμπαδηφορία στους δρόμους του Παραλιμνίου

Λαμπαδηφορία το βράδυ της Πέμπτης, 31 Μαρτίου 2022, στους κεντρικούς δρόμους του Παραλιμνίου για την Εθνική Επέτειο της 1ης Απριλίου 1955-59.

Συμμετέχει η Μπάντα του Κατηχητικού Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου.

ΓΕΕΦ: Αναλογιζόματσε το χρέος και αποτίουμε φόρο τιμής

Στην αναφορά του για την Επέτειο της 1 Απριλίου το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Φρουράς αναφέρει:

“Ανήμερα της επετείου της έναρξης του απελευθερωτικού αγώνα του 1955-59, αναλογιζόμαστε το χρέος και αποτίουμε φόρο τιμής σε όσους αγωνίστηκαν με

πίστη, ανιδιοτέλεια και αυταπάρνηση στην μάχη για επικράτηση πανανθρώπινων ιδανικών όπως η ελευθερία και η δικαιοσύνη. Οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ ήταν αυτοί που έδειξαν τον δρόμο και σύσσωμος ο κυπριακός λαός ήταν αυτός που ακολούθησε στην πορεία του αγώνα και της αντίστασης, αποτυπώνοντας με αυτό τον τρόπο τον αγώνα του 1955-59, ως μια από τις σημαντικότερες στιγμές της συλλογικής μας μνήμης”.

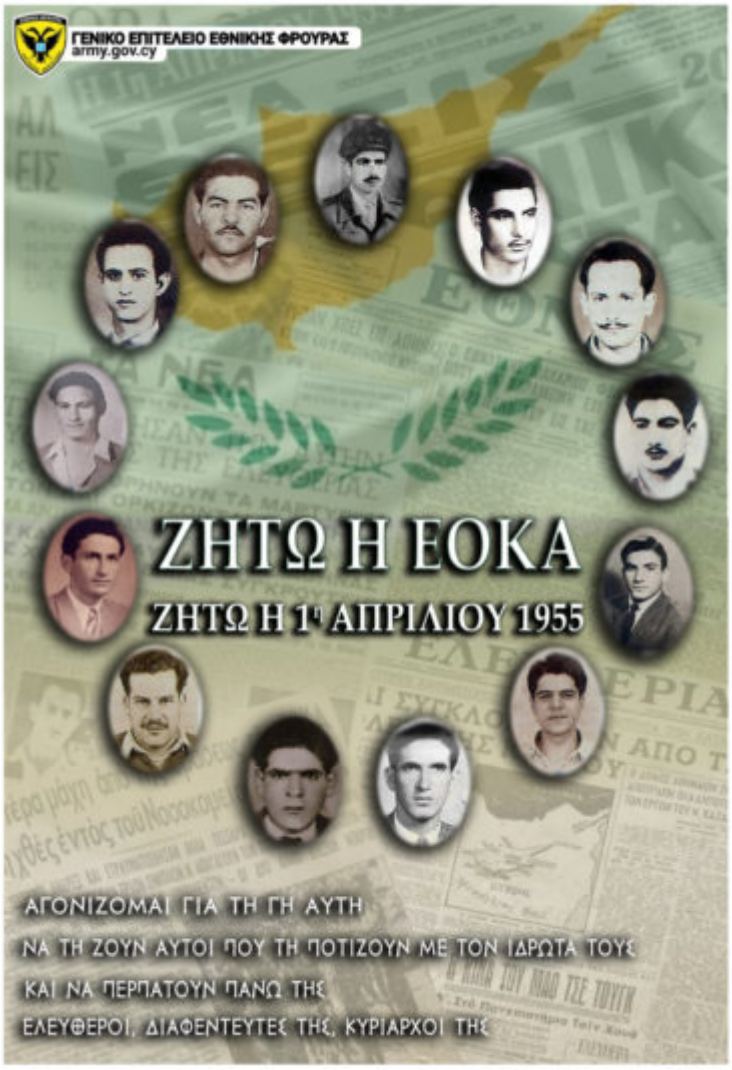

Τα Φυλακισμένα Μνήματα

Ο αγώνας αυτός έληξε με τις «Συμφωνίες Λονδίνου – Ζυρίχης» (19 Φεβρουαρίου 1959), με τις οποίες η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος. Ωστόσο, στα τέσσερα χρόνια του αγώνα γράφτηκαν σελίδες απίστευτου ηρωισμού με τους Βρετανούς να οδηγούν στην αγχόνη και να εκτελούν νεαρά παιδιά που συμμετείχαν στην ΕΟΚΑ. Καραολής, Δημητρίου, Πατάτσος, Παναγίδης… Όλοι στάθηκαν μπροστά στην αγχόνη ψέλνοντας τον εθνικό ύμνο και φωνάζοντας ζήτω

η Ελλάδα. Ο τελευταίος που απαγχονίστηκε ήταν ο 18χρονος μαθητής Ευαγόρας Παλληκαρίδης, στον οποίο η σημερινή Βασίλισσα της Αγγλίας Ελισάβετ αρνήθηκε να δώσει χάρη. Οι απαγχονισθέντες για να αποφευχθούν οι λαϊκές αντιδράσεις θάφτηκαν μέσα στο χώρο των φυλακών που σήμερα έχουν γίνει τόπος προσκυνήματος με την ονομασία **«Φυλακισμένα Μνήματα».**

Κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα του 1955-59 για την απαλλαγή της Κύπρου από τον βρετανικό ζυγό, οι αποικιοκράτες κατασκεύασαν στις Κεντρικές Φυλακές της Λευκωσίας ένα μικρό κοιμητήριο που έμεινε στην Ιστορία με την ονομασία «Φυλακισμένα Μνήματα». Είναι ένας στενός χώρος δίπλα από τα κελιά των μελλοθανάτων και την αγχόνη, περιτριγυρισμένος από ψηλούς τοίχους με τεμάχια γυαλιών στο πάνω μέρος τους. Εδώ αποφασίστηκε, επί Κυβερνήτη Τζων Χάρντιγκ, να θάβουν τους απαγχονισθέντες καθώς και ηγετικές μορφές της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών (ΕΟΚΑ) που σκοτώνονταν σε μάχες, για να μη μετατρέπονται οι κηδείες τους σε μαζικά συλλαλητήρια και μαχητικές διαδηλώσεις.

Στα Φυλακισμένα Μνήματα είναι θαμμένοι δεκατρείς ήρωες μάρτυρες, από τους οποίους οι εννιά εκτελέστηκαν με απαγχονισμό στις Κεντρικές Φυλακές της Λευκωσίας, τρεις έπεσαν στο πεδίο της μάχης και ένας πέθανε σε στρατιωτικό νοσοκομείο, μετά τον τραυματισμό του σε μάχη. Το μοναδικό τους έγκλημα ήταν η αγάπη τους για την ελευθερία.

«Τ’ αντρειωμένου ο θάνατος, θάνατος δε λογιέται».

Οι εννιά απαγχονισθέντες, όλοι νέοι ηλικίας 19-24 ετών, με τη σειρά που εκτελέστηκαν:

1. Μιχαλάκης Καραολής, Ανδρέας Δημητρίου: Απαγχονίστηκαν μαζί στις 10.5.1956.
2. Ιάκωβος Πατάτσος, Ανδρέας Ζάκος, Χαρίλαος Μιχαήλ: Απαγχονίστηκαν μαζί στις 9.8.1956.
3. Μιχαήλ Κουτσόφτας, Στέλιος Μαυρομμάτης, Ανδρέας Παναγίδης: Απαγχονίστηκαν μαζί στις 21.9.1956.
4. Ευαγόρας Παλληκαρίδης: Απαγχονίστηκε στις 14.3.1957.

Στα Φυλακισμένα Μνήματα αναπαύονται τέσσερα ακόμα παλληκάρια της ΕΟΚΑ, που με την ηρωική τους δράση εξέπληξαν τους κατακτητές. Οι Άγγλοι αρνήθηκαν να δώσουν τις σορούς των ηρώων στις οικογένειές τους, φοβούμενοι τις λαϊκές εκδηλώσεις κατά την κηδεία τους. Τους έθαψαν στο κοιμητήριο των φυλακών όπως τους ήρωες της αγχόνης.

Οι τέσσερις ήρωες είναι οι ακόλουθοι:

Μάρκος Δράκος

Γρηγόρης Αυξεντίου

Στυλιανός Λένας

Κυριάκος Μάτσης

Σε τέσσερις τάφους του κοιμητηρίου των Κεντρικών Φυλακών οι Άγγλοι έθαψαν οκτώ νεκρούς, για εξοικονόμηση χώρου. Στον ίδιο τάφο βρίσκονται ανά δύο οι:

Ανδρέας Δημητρίου και Στυλιανός Λένας

Ανδρέας Ζάκος και Κυριάκος Μάτσης

Ανδρέας Παναγίδης και Μιχαήλ Κουτσόφτας

Γρηγόρης Αυξεντίου και Ευαγόρας Παλληκαρίδης

Ξεχωριστή η συμβολή των μοναστηριών

Τεράστια υπήρξε όμως η συμβολή και της Εκκλησίας, ιδιαίτερα των μοναστηριών, στον αγώνα της ΕΟΚΑ. Όπως σημειώνει ο Κωστής Κοκκινόφτας, στο έργο του η Συμβολή της Εκκλησία της Κύπρου στους Εθνικοαπελευθερωτικούς Αγώνες του 1821 και του 1955, *«εκτός από την Ιεραρχία της Εκκλησίας, που προετοίμασε τον Αγώνα, και τους πολυάριθμους κληρικούς των πόλεων και της κυπριακής υπαίθρου, οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά, ξεχωριστή υπήρξε η συμβολή σε αυτόν και των μεγάλων Μονών του τόπου. Αναφέρεται, ενδεικτικά, η φιλοξενία που παρείχε η Αδελφότητα της Μονής Μαχαιρά στον Γρηγόρη Αυξεντίου και στους συντρόφους του, και στην κατά τρόπο μοναδικό σύνδεσή του με την ιστορική Μονή, αφού σε κρησφύγετο πλησίον των μοναστηριακών της κτισμάτων βρήκε ηρωικό θάνατο, στις 3 Μαρτίου 1957».*

Σημαντικό ρόλος διαδραμάτισε και η Μονή Κύκκου, η οποία υπήρξε από τους βασικούς χρηματοδότες της προετοιμασίας και διεξαγωγής του Αγώνα. Όπως αναφέρει ο ανωτέρω ερευνητής *«από διάφορες πηγές είναι γνωστό ακόμη, ότι η Μονή, στα πρώτα στάδια της έναρξής του, παρείχε καταφύγιο σε 35 περίπου αντάρτες, τόσο μέσα στο κτηριακό συγκρότημά της, όσο και στα 15 κρησφύγετα, που κατασκευάστηκαν σε παρακείμενες τοποθεσίες. Ανάμεσα στους αντάρτες, που τροφοδοτήθηκαν και διευκολύνθηκαν στις μετακινήσεις τους την περίοδο αυτή, περιλαμβάνονταν ο αρχηγός της ΕΟΚΑ και οι ήρωες Χαράλαμπος Μούσκος και Μάρκος Δράκος, γεγονός που κατέστησε την περιοχή κέντρο του Αγώνα».*